

**Управління освіти, молоді та спорту
Кролевецької районної державної адміністрації
Районний методичний кабінет**

**Відбудова Кролевеччини
в післявоєнний період та роль конкретної
людини в ньому**

**Учасники проекту:
учні 11-х класів
Кролевецької СШ № 1
Координатор проекту:
Корж Т.М.**

2015

ПЛАН

1. *Рідний край*
2. *Героїчні сторінки історії рідного народу*
3. *Відродження з попелу й руїн*
4. *Відбудова шляхів*
5. *Відбудова млина*
6. *Відновлення зв'язку*
7. *Відбудова колгоспів*
8. *Ткацтво*
9. *Вишивальниця Галя Івашко*
10. *Відбудова охорони здоров'я*
11. *Захаренко Марія Федорівна*
12. *Шевчик Петро Михайлович*
13. *Право на освіту*
14. *Піскун Галина Федорівна*
15. *Розбудова міста продовжується...*
16. *“Нове місто”*

Відбудова Кролевеччини в післявоєнний період

Рідний край

Наше місто відзначило в 2001 році своє
400-річчя. Воно має глибоку історію.

Пройшло шлях від невеличкого поселення

до міста світового визнання. За останні

чотири століття десятки поколінь

народилися в Кролевці, у селах району,

створювали сім'ї, працювали, будували.

Кожен із них по-своєму творив історію

рідного краю.

Героїчні сторінки історії рідного народу

Мирна праця радянських людей була перервана нападом фашистської Німеччини на Радянський Союз. У Кролевіці вже в перші дні Великої Вітчизняної війни на фронт вирушили сотні добровольців. З вересня 1941 року Кролевець окупували німецько-фашистські загарбники. Тяжкі часи настали для населення. Фашисти пограбували промислові підприємства, державні установи, колгоспи, чинили масові звірства проти мирних громадян.

Славний бойовий шлях пройшов Кролевецький партизанський загін. У грудні 1941 року в Кролевіці вихованці школи № 1 створили підпільну комсомольську групу “Патріот Батьківщини”. Її членами були комсомольці М. Хурило, В. Павленко, Д. Бузовський. Група випускала листівки, які повідомляла про становище на фронтах.

Німецько-фашистські загарбники заподіяли Кролевцю великих збитків. З перших днів після визволення почали працювати партійні та радянські органи, які спрямували зусилля трудящих на відбудову господарства. Комуністи й комсомольці особистим прикладом запалювали їх на трудові подвиги.

Відродження із попелу й руїн

Після звільнення від фашистів перед крoлевчанами постало складне завдання: підняти місто із попелу й руїн. Вже через два тижні завдяки зусиллям трудящих – почалася відбудова

Місто заліковувало рани, заподіяні тимчасовою німецькою окупацією.

Районний комітет партії, міська Рада Депутатів організовували трудящих на відбудову міста. У вільний від роботи час робітники й службовці виходили на відбудову.

На комуністическом субботнике

Через два тижні відбудови почала діяти залізнична гілка, про що свідчить стаття в газеті “Колгоспне село” за 1943р.

ЗАЛІЗНИЧНИКИ ЗА РОБОТОЮ

Уламки зруйнованих мостів, зірвані рейки, стрілки, розбиті будки колійних обхідників—ось що лишилось після втечі німців на нашій 9-й дистанції колії Московсько-Київської залізниці.

На захід ішли війська Червоної Армії. Земля здригалася від могутньої ходи потужних бойових машин. Ішли танки, артилерія, автомашини, колони піхоти. Багато доріг треба було фронтів, та одна з них—залізнична колія—була мертвою.

Одразу ж після вигнання німців на станцію прийшли залізничники і почалися відбудовчі роботи.

На 80 проц. була зруйнована колія, зруйноване все стрілочне господарство, треба було будувати все заново.

Не було ні матеріалів, ні устаткування. Дві доби ремонтували апарат для електрозварювання слюсарі тт. Російський і Сірий Микола і на третій день вони ж почали зварювальні роботи.

В уламках, в металоломі, ентузіасты відбудови колії вшукували потрібні деталі, матеріали—костилі, болти, накладки.

33 років працює на транспорті шляховий майстер,

Пляс Петро Андронович. В дні відбудови колії його можна було бачити на роботі і вдень і вночі. Закінчивши свою зміну, старий залізничник ішов заготовляти шпали, накладки, серед уламків вшукував все те, що могло здатися на колії.

Всі сили вкладали у справу відбудови колії, працюючи понадурочаю, після своєї основної роботи бригадир шляху т. Петренко Іван, робітниця Перлинська, шляховий обхідник Сірий Іван.

Всіми відбудовчими роботами керував начальник дистанції—старий кадровик, що працює на транспорті більше 40 років—т. Наконечний.

Через два тижні перший поїзд пройшов по колії.

Та роботи у залізничників лишилось ще багато.

Майстерні були зруйновані, майно вивезене, а для нормальної роботи колії, для ремонту її потрібні були і болти, і накладки, і гвозді.

Силами робітників незабаром майстерні були відбудовані і стали працювати з повним навантаженням.

40 років працює на транспорті Кирило Петрович Сірий. Його показник не менше півтори норми. За ста-

хановську роботу має кілька подяк від начальника дистанції, його ім'я одним з перших занесено на дошку пошани.

До річниці визволення району від німецьких загарбників колектив залізничників прийшов з такими показниками: план літніх робіт виконано на 140 проц., капітальний ремонт колії—на 120. Нещодавно перевіркою стану колії встановлено, що загальний стан колії заслуговує відмінної оцінки.

Передові люди нашої дистанції—колієвий майстер т. Пляс, секретар парторганізації, мостовий майстер т. Макаровець і бригадир колії т. Ухалов нагороджені значком „Відмінник-шляховик“.

15 чоловік мають подяку від начальника колії, 27—від начальника дистанції, 9 залізничників відзначені преміями.

Передовик соціалістичного змагання—колектив 4 околотку колії—завоював перехідний Червоний прапор дистанції.

Ми зобов'язуємось працювати ще краще, щоб зустріти велике свято—річницю звільнення району—новими виробничими перемогами.

Я. Калиш.

Відбудова шляхів

Підсумки місячника по ремонту шляхів

За постановою бюро РК КП(б)У з 1 червня по 1 липня 1945 року в районі проводився місячник по ремонту і відбудові шляхів і мостів.

Під час місячника за планом будівельних робіт передбачалось будівництво поліпшеного шляху, протягом 2 км. На вулиці ім. Максима Горького ремонт головних проїзних шляхів, будівництво і ремонт мостів.

Рішення бюро РК КП(б)У зобов'язувало дорожній відділ до 1 липня виконати річний план будівельних робіт не менше як на 75 проц. З цим завданням дорожники справились і на 5 липня вже виконано 90 проц. річного плану, головні об'єкти будівництва закінчені повністю, всі шляхи приведені в належний порядок, на головних магістралях поставлені дорожні знаки, закінчується ремонт мостів.

Більшість керівників сільрад і колгоспів поставились з виключною серйозністю до виконання рішення бюро РК КП(б)У.

Колгосп ім. Мічурина, голова т. Буйвал О., своєчасно виділив дорожню бригаду, повністю забезпечивши її всім потрібним, бригада колгоспу ім. Мічурина під керівництвом бригадира т. Киричок Дмитра з перевищенням виконала своє завдання на земляних роботах по будівництву шляху на вулиці ім. Максима Горького.

Непогані наслідки роботи показала дорожня бригада села Алтиньки (бригадир т. Білоконь), що мали завдання прокласти 600 погонних метрів поліпшеного шляху, виконавши його на 130 проц.

Бригада колгоспу „Жовтєва перемога“ під керівництвом бригадира т. Бруяки Є. О. під час місячника зробила капітальний ре-

монт моста довжиною 85 погонних метрів.

Колгоспи села Ленінського, не маючи офіційного завдання по будівництву шляху на вулиці ім. Максима Горького, все ж допомогли чимало людьми і тягловою силою. Голова сільради т. Мироненко, голова колгоспу ім. Леніна т. Сухаженко і інші керівники колгоспів серйозно поставились до проведення місячника.

Проте, дехто з керівників сільрад і колгоспів не проявили ніякої ініціативи під час проведення місячника, більше того, не вислали по наряду людей, жодної підводи на будівництво шляхів, що мають господарче значення. До таких порушників належить в першу чергу голова Погребської сільради т. Гавриленко, голова сільради села Локня т. Савченко. Погано поставився до виконання своїх обов'язків і бригадир дорожньої бригади села Локні т. Омельченко, який тепер знятий з робо-

Відбудова господарства

Залізничники за два тижні відбудували колію.

Наприкінці вересня відновили роботу промислові артілі, прокомбінат і ткацька . У 1944 році стали до ладу маслозавод, млин, друкарня, райхарчокомбінат, артілі цеглярів, торфодобувна, бондарів і шевців.

**Значний внесок у відбудову шляхів
Кролевеччини внесла бригада під
керівництвом Киричка Дмитра Карповича**

На прикінці вересня 1943р. було відновлено роботу артілі "Метал"

Перші дні мирної праці

З невимовною радістю зустрів колектив заводу "Метал" звістку про Перемогу. Глибоко запали в душу слова великого вождя товариша Сталіна: "Період війни в Європі закінчився. Почався період мирного розвитку". І в той же день робітники заводу "Метал" взяли на себе зобов'язання працювати з потроєною енергією на справу відбудови.

Перші 10 днів мирної праці показали що колектив заводу "Метал" ділом виконує своє зобов'язання. На заклик вождя вони відповіли перевиконанням виробничих норм. З багатолюдного колективу заводу за другу декаду травня тільки 2 робітники дали 100 проц. норми, решта робітників набагато перевиконали свої норми. Старики, жінки, підлітки, всі охоплені трудовим піднесенням. В ливарному цеху старик Тимошенко В. Н. виконав норму на 285 проц. Його молода дочка Тимошенко Марія прикладає всіх сил, щоб не відстати від батька. Свою виробничу норму вона виконала на 220 проц. Жінки Н. Борода та Н. Цимбал на тяжкій ливарній роботі дали більше ніж по дві з половиною норми. Інвалід Вітчизняної війни т. І. В. Ходирев в механічному цеху виконав норму на 285 проц., дівчій робітник Генкал

Ф. П. на 339 проц., комсомолец Кугелев М. на 328 проц. Підлітки, які ще зовсім недавно прийшли на завод, учні теж не відстають від кваліфікованих робітників. Учень деревообробного цеху Ледвяжко своє виробниче завдання виконав на 150 проц. Робітники заводу "Метал" охоплені єдиним бажанням віддати всі сили на відбудову Батьківщини, своєю напруженою працею швидше відновити щасливе і радісне життя.

На переможне завершення війни завод відповідає не тільки трудовим піднесенням, але й освоєнням нових видів продукції. Незабаром на заводі відкривається новий ліжкоштампувальний цех, який вироблятиме ліжка для населення, завіси віконні та дверні, угольники для вікон та іншу продукцію для колгоспного будівництва. Уже зараз завод виробляє ряд предметів ширьжитку: колосники, плити, двері для грубок і т. д. До початку шаровки буряків завод випустить партію сапок. Велику допомогу завод дасть колгоспам району в справі ремонту збирального реманенту.

Новими виробничими перемогами відзначає колектив заводу "Метал" початок періоду мирної, творчої праці

Н. Бразевич.

Вагомий внесок у відбудову рідного краю робили жінки

ЖІНКИ ЗАВОДУ „МЕТАЛ“

Рік тому назад прийшла я на завод „Метал“. Кваліфікації не було в мене ніякої, але я знаю, що для відбудови заводу потрібні робочі руки, що основні кваліфіковані робітники заводу на фронті і нам жінкам треба замінити тих, хто пішов на фронт, біля вагранок, біля токарних верстатів, на всіх роботах, де раніш працювали чоловіки.

Прийшла я в ковальський цех, де найбільш відчувалася нестача робочих рук. Робота молотобойця завжди вважалась суто чоловічою спеціальністю, але

я знала, що за роки Вітчизняної війни жінки стали гірниками, сталеварами, ковальями і вирішила і собі оволодіти чоловічою професією.

Швидко, при допомозі товаришів, я оволоділа своєю спеціальністю і стала працювати молотобійцем, систематично перевищувала норми. Так в січні я виконала норму виробітку на 321 проц., в лютому на 245 проц.

Багато є на нашому заводі жінок, що освоїли нові складні професії. В ливарному цеху, наприклад, до

війни майже не було жінок а зараз працюють виключно жінки, і всі без винятку перевищують норми, а кращі стахановки—т.т. Чередник Пелагея, Цимбал Настя, Стожок Наталка і інші—систематично дають по дві, три, а то й по чотири норми виробітку.

І в кожній з нас одна думка, одне бажання—всі сили, всю енергію віддати нашій спільній справі—боротьбі за нашу остаточну перемогу.

М. Литвиненко,
завод „Метал“.

У листопаді 1943 року почали працювати Кролевецька МТС.

Тоді ж із Російської Федерації прибули перші трактори.

І своїми силами відбудували зруйновані майстерні. За допомогою артілі "Метал", яка виготовляла запасні частини, відремонтували трактори. Не вистачало трактористів. За кермо тракторів сіли жінки. У 1944 році Кролевецька МТС мала 33 трактори. Річний план робіт 1944 року

вона виконала на 117%.

Жінки тракторної бригади

Відновлення зв'язку на Кролевеччині

Основним засобом донесення інформації до народу було радіо, а засобом спілкування – телефон. Радіовузол був у Кролевці, але потужність його була невелика і тому були створені радіовузли у селах Камінь (механік Рябцев І.І.), Дубовичі (механік Чернявий), Алтинівка (Немировець), Обтово (Комар І.К.), Зазірки (Лубенець М.І.). Таким чином на початку п'ятидесятих років район був радіофікований (540 радіоприймачів). А ось телефонів було тільки 51, якими в основному забезпечували підприємства та урядові заклади. За міський та міжсоюзний зв'язок можна зовсім не говорити, адже його не було. Каналу давали можливість по 11 годин дзвонити з комутатора в Конотоп та півгодини в Суми. Телеграфного зв'язку також не було.

Підсилювач, що ставили на трибуни перед демонстрацією в 1951 році

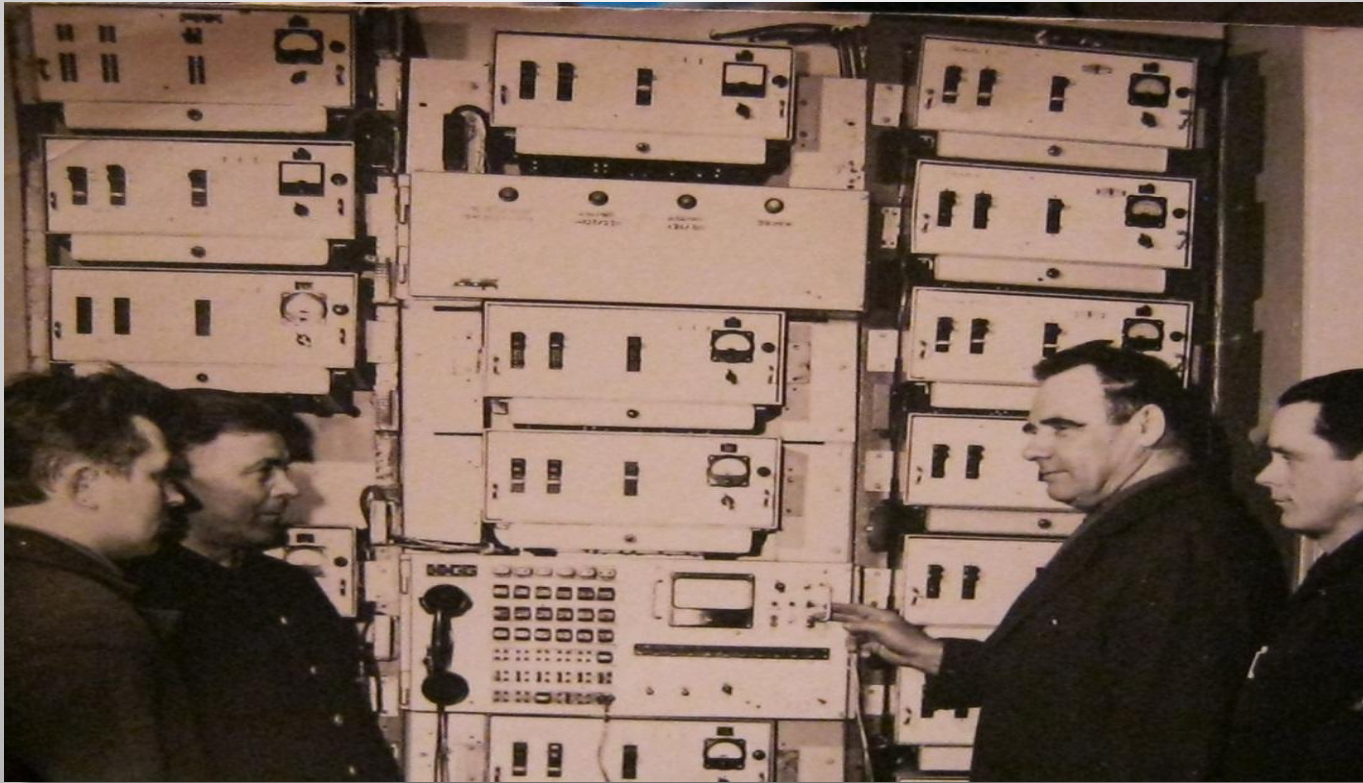

У газеті від 7 травня 1958 року (з фотографії) видно, яке було далеке обладнання від сучасного з потужністю 500 Вт. Тут зображено, як старший технік Кролевецького радіовузла Піскун В.Ф. збільшив до 1500 Вт

На фото: старший технік Кролевецького радіовузла В. Ф. Піскун. Від запровадження його раціоналізаторського пропозиція потужність радіовузла збільшилась від 500 до 1500 ват.
Фото Б. Сніжного.

Великий внесок внесли у відбудову зв'язку монтери: Рябцев І.І., Немировець, Комар І.К., Дурова О.С., Єфіменко С.В., Соломаха О.Ф., Лубенець М.І., Ковдя М.З., Карачук І.Я., Кодинець В.М. – ці люди віддали всі свої сили, вміння та знання на якісну роботу зв'язку, працюючи до виходу на заслужений відпочинок.

У середині п'ятдесятих років вже був міжміський зв'язок; телеграфні апарати без перестану працювали та передавали екстрені та прості телеграми. Від кваліфікації і вміння працівників залежало, як швидко приймали та передавали телеграми (телеграфісти Срібранець, Коновалова І. П.; телелефоністка: Кірушкіна В. Ф.)

Відбудова колгоспів

Колгоспи мали велике значення в житті людей. Отже, багато сил було покладено саме на їх відбудову. Про це говорять історичні довідки. Газета № 18 (74) від четверга 15 березня 1945 року одна з них. Стаття називається “Звернення колгоспників артілі ім. Леніна до всіх колгоспів і колгоспників Кролевецького району”.

“Ми закликаємо вас, дорогі товариші, добре спланувати весь процес весняних і збиральних робіт, щоб не гаяти часу, щоб посіяти більше, краще, ніж у минулому році, зібрати більше хліба для нашої країни, нашої армії. Чим більший буде врожай-тим більше хліба одержить держава, тим дорожчим буде трудовень в колгоспі. Усі наші сили-на боротьбу за високий врожай, на дійову допомогу нашій славній Червоній Армії!”- говориться в статті.

Колгоспи

Були відбудовані колгоспи. На 1950 рік вони досягли довоєнного рівня виробництва. Тваринники у співпраці з працівниками Українського наукового-дослідного інституту тваринництва вивели нову породну групу свиней, що отримала назву крелевецької. У 1950 році міські колгоспи приєднали до економічно потужніших сільських.

Випуск господарської продукції

Необхідну народному господарству продукцію випускали багетна фабрика, яка утворилася на базі райпромкомбінату, заводи будівельних матеріалів, продовольчих товарів, залізобетонних виробів, крохмальний, льонозавод.

Ткалі

Робітники ткацької артілі старанно відновлювали свої майстерні, зруйновані німецькими загарбниками. Ткалі з кожним днем удосконалювали своє виробництво. Не покидаючи рушників, вони виробляли на своїх верстатах прекрасні художньо - текстильні вироби . Кролевецькі ткалі прославили свою Батьківщину своєю чесною працею на виробництві.

Вишивальниця Галя Івашко

Красиво вишиті чоловічі сорочки, жіночі сукні, блузи та інші вироби носили тисячі трудящих нашої країни. З них багато одягу вишила своїми руками краща стахановка крелевецької вишивальної артілі “1 Травня” Галя Івашко. Вона виконувала норму виробітку на 120 і більше відсотків. Виготовлені нею вироби відрізнялися високою майстерністю вишивки. За два роки чесної праці завоювала пошану серед всього колективу. Всенародне свято – день Першого травня Галя Івашко відзначила виконанням квітневого плану на 135 відсотків.

Відбудова охорони здоров'я Кролевецьчини

На війні особлива роль завжди належала медичним працівникам, як солдатам милосердя і мужності. У перші дні Великої Вітчизняної війни більшості медпрацівників, та навіть і курсантам фельдшерських та сестринських шкіл, довелося йти на фронт. Обладнувалися госпітальні бази, над якими брали шефство колективи підприємств, закладів, установ та організацій. У серпні 1941 року в м. Кролевець був сформований евакогоспіталь з медичного персоналу району.

За 2 роки фашистської окупації, мережі медичних закладів міста і району було завдано величезних збитків (за актами про злочини німецько-фашистських окупантів, встановлено:

загальний збиток – 351 тис. 594 радянських крб.;

збиток лікарні, дитячій та жіночій консультаціям,

пологовому будинку та яслам –

1 млн. 587 тис. 665 радянських карбованців.

Медичні працівники, населення міста та району, у вільний від роботи час проводили заходи з ремонту закладів охорони здоров'я, підготовку їх до роботи в зимових умовах. Паливо доставлялося в лікарні на підводах і тачках, допомагали шефи.

У 1945 році в селах району були відкриті колгоспні пологові будинки. Було 9 пологових будинків при дільничних лікарнях та 11 колгоспних.

**ЗАХАРЕНКО
МАРИЯ ФЕДОРОВНА**

зав. райздравотделом с 1944 по 1946 г.

1 вересня 1943 року Кролевецький район був визволений від німецько-фашистських окупантів. У місті та в таких селах, як Ленінське, Червоний Ранок, Добротово та ін. були розташовані евакогоспіталі.

З великими труднощами відновлювалася медична мережа міста та району. Не вистачало кадрів, медикаментів, коштів. Після визволення Кролевецького району Кролевецький райздороввідділ очолила **Марія Федорівна Захаренко (1943-1946).**

20 грудня 1946 року почала функціонувати Ленінська дільнична лікарня. Вона розташувалась у невеликому пристосованому приміщенні на 10 ліжок. Лікарем, на той час, працювала **Ольга Гнатівна Саєнко**, фельдшером – **Йосип Іванович Москаленко**. В лікарні чергували 2 медсестри (**Євдокія Павлівна Федоренко** та **Оксана Прохорівна Школа**), які повернулися з фронту. За 1947 рік в лікарні, незважаючи на післявоєнні негаразди (нехватка коштів, кадрів, медикаментів, устаткування, одягу, продуктів харчування), було прийнято 210 хворих.

Із 1948 року в Камінській дільничній лікарні почала функціонувати клінічна лабораторія.

Після демобілізації, Кролевецький райздороввідділ очолила **Олександра Гаврилівна Степанова** (1946-1951 р.р.).

Міська аптека

Лікувальний корпус міської лікарні

Поліклініка

**Будинок лікаря Рудзинського Ф.П.
в минулому дитячій санаторій «Берізка»**

ШЕВЧИК
ПЕТР МИХАЙЛОВИЧ

главный врач с 1951 по 1974 г.

25 травня 1955 року,
наказом облздороввідділу
та рішенням Кролевецької
міської ради, П.М. Шевчик
був призначений на посаду
головного лікаря

Кролевецької райлікарні,
яка нараховувала 55 ліжок.

Під його керівництвом
створювалась база охорони
здоров'я Кролевеччини.

Петро Михайлович домогся створення міжколгоспного грошового фонду для початку будівництва центральної районної лікарні на 455 ліжок, поліклініки на 500 відвідувань у день. Ініціатива головного лікаря була прийнята облздороввідділом та Міністерством охорони здоров'я. Для створення своєрідного медичного містечка було виділено за межами нашого міста 10 Га поля.

Будівництво лікувальних корпусів 1961 рік

У 1958 році П.М. Шевчик
домігся створення
дендропарку, який повинен
був мати лікувальне,
рекреаційне і декоративне
призначення. Саджанці
надходили з усіх регіонів
світу, але більшість видів
було завезено з
Тростянецького дендропарку,
Київського, Нікітінського
ботанічних садів, з
ботанічних садів Карелії та
Грузчанського лісництва.

Для планування був запрошений архітектор по парковому живопису Міністерства охорони здоров'я УРСР. Завдяки йому була підібрана чудова кольорова гама, де естафета цвітіння переходила від одного виду до іншого. Чудовими прикрасами були фонтан і альтанка, які гармонійно поєднувалися з доріжками для відпочинку.

Зростали тут прекрасні магнолії, висаджували 400 кущів троянд, адамове дерево, величний дуб крупноплідний і курильський чай, бузок персидський та багато інших видів дерев і кущів.

Заклади охорони здоров'я

На 1950 рік у Кролевці діяли районна лікарня, поліклініка і пологовий будинок, де медичну допомогу подавали 18 лікарів і 89 чоловік з середньою медичною освітою.

Велике право на освіту

Як тільки німецькі окупанти були вигнані з Кролевеччини приступили до роботи всі 34 школи району. У школах навчалось 7 тис. дітей, почали свою роботу вечірні школи. Багато труднощів доводилося переборювати: нестачу підручників, наочного приладдя, та на допомогу приходять ініціативні, творчі, енергійні вчителі й учні.

У школі №1 під керівництвом Роговської учні працюють над обладнанням фізичного кабінету. У Реутинській школі вчительки Мартиненко і Кохан виготовляли букварі.

Відбудова шкіл

Велику роботу провели вчительські колективи всіх шкіл Крелевеччини в справі підготовки шкіл до початку нового навчального року. Усі класні кімнати старанно відремонтовані. Підлога, вікна пофарбовані, рівними рядами стоять, виблискуючи фарбою, парти. Приміщення школи прикрашають кімнатні квіти. Для школи і вчителів завезено паливо на весь опалювальний сезон. Школи почали працювати за новою восьмирічною програмою. Для цього були створені відповідні навчально-матеріальні бази. Школи розширені на додаткові кімнати. Навчання проводилося в одну зміну.

Організовувалися туристські походи по рідному краю. Головне завдання вчителів – це свідоме засвоєння учнями програмового матеріалу. Для цього застосовувалися нові форми роботи. Так, українську і російську літературу повторювали за методом доповідей. Учитель робив оглядову доповідь, а потім поділяв цю тему на окремі підтеми, які й опрацьовували учні. Учителі географії основну увагу звертали на карту. Для цього кожен учень виконував малюнки окремих частин карти за завданням учителя. Щоб дати більше матеріалу учням давалися додаткові уроки з різних предметів. Організовувалися різні консультації.

Перші дні навчального року

Новий навчальний рік почався. Учні I—IV их класів прийшли до школи. Характерною особливістю цього року з'являється те, що до школи прийшли діти 7 років. Робота з ними вимагає від учителя інших методів навчання, а тому в більшості шкіл до I-их класів призначені досвідчені вчителі. Але є школи, де почали роботу з учнями і молоді вчителі. Тут відповідальність за якість роботи покладається на директора і завчелю, які повинні організувати такому вчителю систематичну метод. допомогу.

Зараз ми спостерігаємо великий потяг до школи нашої дітвори. За планом нам треба було відкрити нових класів—27, а зараз уже є потреба відкрити—32. До I го класу повинно з'явитися—2090, а ми маємо—2200. Повертаються діти, що минулого року і в попередні роки залишили школу.

Це бажання вчитися, не дивлячись на труднощі воє-

нного часу, треба всіляко підтримувати. По великих селах де облік дітей шкільного віку був незадовільний (Алтинівка, Обтово, Левинське) треба ще раз перевірити і встановити вік дітей. Треба зараз подбати, щоб ремонтувалось взуття дітей, щоб був організований підвіз учнів, особливо по Білогривому Прибав'юво-му і Ніженському хуторах.

Великий обов'язок покладається на школу, щоб учителі разом з активом села закріпили дітей за школою, забезпечивши їх і підручниками і учбовим приладдям. Тут треба виявити максимум ініціативи, наполегливості, нам'ятаючи, що діти,—наше майбутнє, що школі приділяє стільки уваги наша партія, особливо товариш Сталін.

Перші дні роботи школи дають підставу сподіватися, що те велике завдання виховання дітей—патріотів нашої великої Батьківщини—учительство Кролевеччини виконає з честю.

зав. РВНО Д. Заліський.

Заклади освіти

2496 учнів навчалися в середній та чотирьох семирічних школах і 115 – у школі робітничої молоді.

У них працювало 115 учителів. Відновив роботу технікум художніх промислів.

1 вересня 1943 року Кролевець був визволений від фашистів, а з жовтня 1943 року школа відновила навчання дітей. Приміщення було розграбоване, вибиті вікна, двері, пошкоджена підлога, стіни. Школа розташувалася у двох одноповерхових приміщеннях по вулицях Франка і Орджонікідзе. У 10 клас прийшли 8 дівчат, які закінчили 9 класів до війни і які не були вивезені до Німеччини.

У 1944 році 7 випускниць завершили здобуття середньої освіти, перерване війною. Їх ровесники хлопці ще були на фронтах війни.

Приміщення школи в 1943 році

**Колектив учителів школи.
У першому ряду третя зліва
директор школи Бабанська В.Ю.**

ПІСКУН ГАЛИНА ФЕДОРІВНА

(1922-1995)

Заслужений учитель України

Буйвал Галина Федорівна народилася 17 вересня 1922 року в місті Усурійськ (Росія), але в 1937 році її родина була репресована і відправлена в Україну, а саме в м. Кролевець. Закінчивши школу, Галина Федорівна пройшла курси вожатої, але з початком війни одразу ж відправилась на фронт. Спочатку вона була санінструктором розвідроті, а потім операційною медсестрою

Повернувшись із війни вересня 1945 року, хотіла працювати в туберкульозному госпіталі (який знаходився в приміщенні школи № 2), але лікар заборонив їй, оскільки під час війни їй в легеню потрапив шматок скла, що означало велику можливість захворіти туберкульозом. Спочатку Галина Федорівна закінчила Глухівський учительський інститут, а згодом Сумський педагогічний університет ім. А.С. Макаренка. Одружилася з Піскуном В.Ф. Працювала вчителем у Кролевецькій школі № 1 – викладала математику та фізику. Отримала звання Заслуженого вчителя України. У 50 років вийшла на пенсію по інвалідності, але після невеликої перерви викладала в школі етику і психологію сімейних відносин.

Нагороджена двома орденами червоної зірки:

1-й, будучи санінструктором розвідроти,

виявила німецький міномет;

2-й, будучи операційною медсестрою в медсанбаті,

отримала орден за найменший відсоток смертності при

взятті Житомира. Нагороджена численними медалями та

медаллю за оборону Кавказу.

Галина Федорівна була прекрасним вчителем, справедливим. Дітям, які не хотіли вчитися й мали погані оцінки, вона віддавала весь свій час, працюючи по неділях. Зараз про неї згадують, внуки, діти та учні. І немає жодного, хто б гарно не відзивався про цю людину.
Низький уклін Вам, учителю!

На високому педагогічному рівні проводить уроки вчителька математики Кролевецької середньої школи № 1 Галина Федорівна Піскун. Вона—учасник Великої Вітчизняної війни, нагороджена двома орденами Червоної зірки та медалями. А в цьому році вчителі та учні поздоровили Галину Федорівну з присвоєнням почесного звання заслуженого вчителя УРСР. На фото: Г. Ф. ПІСКУН проводить консультацію для учнів старших класів. Фото В. Дяченко.

Розбудова міста продовжується...

Заклади культури

Методом народної будови звели районний будинок культури. Працювали районна бібліотека і кілька бібліотек на підприємствах, книжковий фонд яких становив 25 тисяч примірників.

Багато будов, які сприяли розбудові міста, покращенню життя городян, побудовані в ті роки, але не знайшли відображення в викладеному :

- - міський стадіон “Спартак”
- - готель “Жовтень”
- - автовокзал
- - будинок для ветеранів
- - машинно-лічильна станція

Усе, що тут перелічено, говорить про те, скільки всього було зроблено за ці часи.

Після закінчення війни трудящі приступили до відбудови господарства.

Органи Радянської влади завершили наділення землею безземельних і малоземельних селян. Стали до ладу 4 млини, олійниця . Трудящі надавали допомогу голодуючим. Багато уваги приділялося розвитку охорони здоров'я, освіти й культури. У Дубовичах відкрили лікарню, де допомогу хворим надавали лікар і чотири чоловіка середнього медперсоналу .

Незабаром почалися інтенсивні роботи будівельників та громадськості міста по прокладанню дороги з бетонним покриттям. Тривали вони протягом усього жовтня. На початку листопада з'ясувалося, що виділених 2600 т цементу вистачило лише на ділянку від траси, що по вул. Червоноранківська, і до вул. Петровського. Самі вулиці Петровського та Виноградова бетонувати було нічим.

Знову керівництво району вдарило на сполох. Секретар райкому партії М. П. Трембицький негайно виїхав до Києва “вибивати” цемент. В Міністерстві пообіцяли допомагати. І слова дотримали.

Великий внесок у розбудову міста вніс Додичко Іван Якимович, який очолював райком партії. Багато із міських жителів безпідставно звинувачують його в тому, що погодився на злиття державної торгівлі і торгівлі споживчої кооперації, що не пішла на користь міста.

Це було рішення тогочасних державних органів , і не виконати його він не міг. Окремі – що активно пропагував в районі вирощування картоплі. В ті часи, вона займала понад 7 тисяч га. На той час це була – Колосальна площа! Ця культура приносила найбільші прибутки, хоча була трудомісткою. Іван Якимович був вольовим і принциповим керівником, який міцно, часом жорстко, тримав у своїх руках керівництво в місті і районі. Він не мав наближених, ніколи і ніде не ставив своїх в керівництво. До всіх відносився тільки по результатах роботи. Було присвоєно звання Героя Соціалістичної праці за комплексний розвиток району .

Абсолютна більшість робіт по розбудові міста ,як і кожного села окремо, виконані не тільки з його організації, але і за його ідеями . Він був переконаний комуніст як за поглядами, так і по відношенню до людей, до роботи.

Були відбудовані колгоспи. На 1950 рік вони досягли довоєнного рівня виробництва. Міські колгоспи приєднали до економічно потужніших сільських.

Відновили роботу заклади охорони здоров'я, освіти й культури. Діяла районна лікарня, поліклініка, пологовий будинок, де медичну допомогу надавали 18 лікарів і 80 чоловік із середньою медичною освітою. 2496 учнів навчалися в середній та чотирьох семирічних школах і 115 – у школі робітничої молоді. В них працювало 115 учителів. Відновив роботу технікум художніх промислів. Методом народної будови звели районний будинок культури. Працювали районна бібліотека і кілька бібліотек на підприємствах, книжковий фонд яких становив 25 тис примірників .

“Нове місто”

Кануло у минуле потопаюче у калюжах місто, забудоване одноповерховими дерев'яними хатиночками, покритими соломною з вузькими вуличками. Невпізнано змінився Кролевець. У місті вирости багатопверхові будинки. Утворилися нові вулиця та дороги й тротуари покриті асфальтом. Будинки стоять у прохолодній тіні каштанів і лип. Милують око алеї з туями.

У побут міських жителів увійшли природний газ, водопровід, каналізаційна мережа, телефон, радіо, телебачення. Після трагедії воєнного лихоліття та незгод післявоєнного періоду люди з особливим ентузіазмом бралися за мирну працю, результати якої давали плоди, поліпшуючи їх добробут з кожним роком.

Праця кролевчан високо оцінювалася державою. Тисячі їх нагороджені орденами та медалями. П'ятьом з них – першому секретарю райкому партії І. А. Додакову, ткалі фабрики художнього ткацтва В.І. Рекусі, трактористці колгоспу “Дружба” Є.І. Момот, свинарці колгоспу ім. К.Маркса К.П. Ковальчук, трактористці торфопідприємства Н.З. Ступак – присвоєно високе звання Героя Соціалістичної Праці.

Дякуємо за увагу!